Ennakkovaikuttaminen tulevaan EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen: ulkosuhteet ja puolustus

SuV, 4.6.2025

Tuomas Iso-Markku, Vanhempi tutkija
Juha Jokela, Ohjelmajohtaja
Ulkopoliittinen instituutti

FIIA
ULKOPOLIITTINEN INSTITUUTTI
UTRIKESPOLITISKA INSTITUTET

Yleisiä huomioita

- Kiitämme etupainotteista kannanmuodostusta
- Rahoituskehysneuvotteluiden odotetaan olevan vaikeat: ennakointi sekä perustellut, selkeät ja rakentavat kannat tervetulleita
- Kuluvaa rahoituskehyskautta on leimannut yllätyksellisyys → joustavuuden merkitys korostuu jatkossakin
- Joustavuus tarkoittaa: 1) liikkumavaraa kehyksen sisällä olevien varojen käyttöön, 2) riittävän korkeaa omien varojen kattoa
- Myös kehyksen painopisteiden kohdistaminen ja rakenteen yksinkertaistaminen ovat kannatettavia tavoitteita

Ulkosuhteet

- Ulkosuhteita ei mainita Suomen ennakkovaikuttamisen kohteena (pl. Ukrainan tuki sekä puolustus ja kokonaisturvallisuus)
- Ulkosuhderahoituksen huomioiminen laajemminkin olisi perusteltua ja tarpeellista…
  - Suomen pitkäaikaisena tavoitteena globaalisti vahva ja toimintakykyinen EU
  - EU:n globaali toimintaympäristö merkittävien muutosten kourissa (monenvälisten instituutioiden ja sääntöpohjaisen kv. järjestyksen heikkeneminen, strateginen kilpailu, muuttuvat valtasuhteet)
  - Näistä muutoksista aiheutuu EU:lle sekä merkittäviä haasteita että uusia mahdollisuuksia, joihin tarttuminen edellyttää riittäviä resursseja

Ukrainan tukeminen ja laajentuminen

- Suomen linjaukset Ukrainan tukemisen suhteen (avoimuus erilaisille rahoitusratkaisuille, EU:n sitoutuminen jälleenrakennukseen, aseellisen tuen vahvistaminen) kannatettavia
- Tulevassa rahoituskehyksessä ei ennakkotietojen mukaan varauduta laajentumiseen
  - Lähettää negatiivisen poliittisen signaalin ehdokasmaille → voi heikentää laajentumisprosessin jo ennestään heikkoa uskottavuutta
  - Ei ota huomioon asteittaisen laajentumisen (ehdokasmaiden vähittäinen integroituminen eri EU-politiikkoihin) mahdollisuuksia ja tarpeita

Puolustus ja kokonaisturvallisuus

- Puolustuksen tukemista rahoituskehyksen sisältä koskeneet rajoitteet näyttävät pitkälti kadonneen
- On perusteltua ajaa puolustuksen ja kriisivarautumisen osuuden kasvattamista
- Painopisteen asettaminen puolustustutkimukseen ja suorituskykyjen kehittämisen tukemiseen hyvä linjaus: meneillään puolustusteknologinen murrosvaihe, EU-rahoitus voi tuoda lisäarvoa
- ReArm Europa -suunnitelma pitkälti riippuvainen jäsenvaltioiden halusta panostaa puolustukseen: onko riittävä vai tarvitaanko uusia välineitä?
- Varautumis-/kokonaisturvallisuusnäkökulma mahdollista leipoa sisään moniin kokonaisuuksiin – mutta onko jotain spesifejä rahoituskohteita?